

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

*Королюк А.В., Королюк О. В.
Військова академія, м. Одеса*

На сучасному етапі розвитку України наша держава переживає досить складні часи, коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання.

Національно - патріотичне виховання завжди проголошувалось однією із найважливіших складових державної політики України. За минулі 25 років незалежності України в нашій державі було прийнято багато програм, концепцій, дорожніх карт та інших керівних документів, спрямованих на вдосконалення та покращення виховної роботи серед молоді різних вікових груп та населення. Основними з них є:

Концепція національної системи виховання (1996);

Концепція національно-патріотичного виховання (2009);

Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013-2017 рр.;

Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012);

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015).

Проте не всі з них були повністю реалізовані через зміну векторів розвитку держави і, відповідно, освітньої політики, через різні погляди правлячих еліт на ідеологію і напрями розвитку освіти. На жаль, й до сьогодні українська освіта практично не має достатньо переконливої і позитивної традиції, досвіду щодо виховання патріотизму в дітей та молоді, у попередні часи боялися взагалі терміну «національний», а «патріотичне виховання» часто сприймали винятково в етнопородному або неорадянському вимірі.

Метою нашого дослідження є аналіз державної політики у національно-патріотичному вихованні та сфері інформаційної безпеки. На підставі цього аналізу запропоновані підходи щодо покращення стану національно-патріотичного виховання та забезпечення його безперервності.

Аналіз сучасного стану національно-патріотичного виховання дає нам змогу виділити найбільш гострі проблеми в цій сфері та запропонувати певні шляхи їх подолання.

По-перше, державна політика в сфері національно-патріотичного виховання повинна стати послідовною та реальною, для цього, на нашу думку, необхідними є наступні заходи:

створення відповідної матеріально-технічної та наукової бази для проведення національно-патріотичного виховання на всіх рівнях;

сприяння та постійна підтримка з боку держави у проведенні заходів національно-патріотичного виховання спрямованих на прищеплення любові до України та шанування її історії, ці заходи повинні бути постійними та системними;

всєбічна популяризація історії України та української мови;

процес національно-патріотичного виховання повинен стати безперервним, що потребує від держави координації поєднання виховних зусиль усіх ланок національно-патріотичного виховання – родини, дошкільних і позашкільних установ, навчально-виховних закладів, молодіжних об'єднань, мас-медіа, тощо.

складовою частиною національно-патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, повинно стати військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у молодій особи готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військовій професії, проходити службу в Збройних Силах України як особливому виді державної служби;

залучення військово-патріотичних, волонтерських, пошукових та інших зацікавлених громадських організацій до співробітництва з метою національно-патріотичного виховання молоді, популяризації служби у Збройних Силах України та історії українського війська, координація їх зусиль та сприяння у діяльності.

Саме на цей аспект національно-патріотичного виховання звертаємо більш детальну увагу.

Держава повинна почати використовувати той досвід та той потенціал національно-патріотичного виховання, який вже є в нашій країні. Український народ має високий рівень самоорганізації, яскравим прикладом цього є діяльність волонтерів спрямована на підтримку української армії та допомогу постраждалим від бойових дій. В багатьох містах нашої країни існують громадські організації, військово-патріотичні клуби, просто небаїдужі люди, які займаються питаннями національно-патріотичного виховання, мають досвід організації історичних та військово-патріотичних фестивалів, видання україномовних науково-пізнавальних книжок з питань історії України, тощо. На жаль їхня діяльність невідома широкому загалу населення країни, носить локальний характер та майже не цікавить представників державної влади. Тому на нашу думку державі слід приділити більшу увагу співпраці з цими організаціями, що допоможе значно покращити стан національно-патріотичного виховання в нашій країні. Тим більш, що ми вже маємо яскраві приклади такої діяльності, спрямованої на популяризацію історії України – це наприклад, діяльність проекту «Лікбез. Історичний Фронт».

Ще один аспект національно-патріотичного виховання, який може бути розкритий за допомогою громадських військово-патріотичних об'єднань – використання досвіду минулих війн. Суспільство та наша армія потребують крім всього іншого й якісного культурного та патріотичного навантаження, інформації, що зможе надихнути. Мова йде про історичні паралелі, про боротьбу українців минулих століть, про козацькі війни, про козацький військовий побут, про побут, уніформу та подвиги не тільки козаків, а й вояків часів визвольних змагань – УНР. Нажаль сьогодні фактично відсутня візуалізація, немає або недостатньо спеціалізованих військових та науково-популярних видань. Але ця інформація є вкрай необхідною, донести її можна і через Інтернет, і через друк, і шляхом безпосередніх зустрічей членів руху військово-історичної реконструкції та бійців ЗСУ із розповідями про однострій, та військо України в минулому, його традиції з прив'язкою до сучасних подій у державі. Також складовою частиною такої роботи може стати і робота з молоддю, призовниками та учнями старших класів, заходи, що будуть спрямовані на формування в молоді національно-патріотичного світогляду. Знов таки, в нас вже є приклади такої роботи – демонстрація фільму про події у Холодному Яру у військових підрозділах.

Саме спільні зусилля допоможуть нам як покращити стан національно-патріотичного виховання, так і подолати всі нагальні проблеми.

По-друге, необхідно вдосконалювати також державну політику у сфері культури. Крім загальних заходів спрямованих на підтримку і розвиток української культури, необхідно проводити й такі заходи:

сприяти збереженню унікальних мовних та культурних традицій кожного регіону України, щоб українська культура й надалі залишалась багатогранною та унікальною, а не обмежувалась вишиванками та «шароваршиною»;

сприяти інтеграції культур інших народів, що мешкають на території нашої держави, в український культурний простір. Цей процес є необхідним для того щоб людина зберігаючи свою етнічну самовизначеність, відчувала себе громадянином саме України, відстоювала її інтереси. В подальшому це унеможливить будь-які спекуляції на національному питанні;

державна повинна підтримувати видання книг українською мовою, в першу чергу науково-популярних, присвячених історії України та історії української культури;

необхідною є й державна підтримка національної кіноіндустрії. Українці заслуговують на якісні фільми та серіали, що висвітлюють героїчні та трагічні моменти історії України, тут також значною є роль діячів кіно, які повинні усвідомлювати свою відповідальність перед глядачем.

По-третє, в сучасних умовах, важливою є чітка політика у питаннях пов'язаних із мас-медіа. Жодним чином ми не закликаємо до скасування свободи слова та інших демократичних свобод, але на нашу думку досить доречними були такі кроки у цьому напрямку :

активна боротьба із антидержавною пропагандою, звісно ми розуміємо, що це питання потребує значних матеріальних затрат та часу, але вважаємо, що головними принципами цієї боротьби повинні бути повна правдивість та об'єктивність;

посилити відповідальність представників мас-медіа за достовірність інформації, яку вони надають, в першу чергу це стосується представників інтернет-медіа. Оскільки іноді намагаючись зробити нібито добру справу, вони видають інформацію що близька до «фейків». Ми повинні уникати як панікерства так і повідомлень зразку «Совинформбюро» липня 1941 року «... під містом Енським наша армія знищила 100 танків супротивника, безліч живої сили..., втрати наших військових незначні». Ще раз наголошуємо – тільки правдивість та об'єктивність, неприпустимим є виховування любові до Батьківщини на брехні;

на представників мас-медіа покладається й велика соціальна відповідальність, саме вони мають можливість безпосередньо фіксувати процес формування новітньої історії України, більш того вони безпосередньо спілкуються з людьми які цю історію творять. Тому завдання представників мас-медіа та всього суспільства – це збереження всіх фактів сучасної історії, не треба повторювати помилки радянського уряду, який спогади учасників про Велику Вітчизняну війну почав збирати коли цих учасників майже не лишилось. Ми не маємо права нехтувати пам'яттю про наших героїв.

Звісно національно-патріотичне виховання має ще багато аспектів та проблем, але вказані у даному дослідженні, на нашу думку, потребують найбільшої уваги та найшвидшого вирішення. А найбільш перспективними кроками у вирішенні проблем національно-патріотичного виховання є ті, що побудовані на тісній взаємодії всіх верств суспільства, громадських і державних організацій.